

FOIĂ ENCICLOPEDICĂ LITERARĂ, *** APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUĂ-ORI

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria . . . . . 12 corone
 Pentru România și străinătate . . . 17 franci

PROPRIETAR ȘI REDACTOR:

IOAN BACIU
 preot.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile de 3 ori ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.: 200 cuvinte 8 cor. și mai sus 10 corone

Flori pălite.

Ce suvenirî plăcute!

Par'că erî s'ar fi întemplat, așa de bine mi-se re'nprospeteză tôte în memorie.

Un suris tainic mi-se ivesce pe buze; — sê-l ascund încă la timp....

* * *

Trecusem cu succes examenul. Cu diploma în buzunar și încreșut de vastele-mî cunoștințe, despre carî dădusem deja probă, făceam pe pedagogul modern.

Atât că, ținându-se examenele ca de regulă în luna lui Septembrie, când tôte stațiunile erau deja ocupate, deși acum cu diplomă, nu mai aveam unde se recur, și așa eram fără post.

Ce-mî și trebuia stațiune. Eram ferice, că scăpat de rigurose și stăpânî, me simțeam odată liber. Ideea libertății ne preocupase în așa măsură, în cât respinsei chiar ofertul de a ocupa postul din V. B. — Imî părea reu de acêsta stațiune, căci era una dintre cele mai bune, vacantă numai din întemplant, dar țineam tare la dorința de a fi încă liber, ca așa sê-mî pot recrea puterile aprôpe timpite de atâta încordare.

Dar apoi încurênd gătai cu acêsta dorință, căci recreat cum eram, traiul dela sat inî părea acum prea monoton. Nu-mî mai oferea nici o plăcere. Fiind fără nici o ocupațiune mi-se urise de tot, așa în cât și maică-mea mē luase la ochi, că i-am venit dōr' numai cu jumătate de inimă acasă.

Ce se fac? Stațiunile mai bune erau tôte întregite, ér în stațiunî mai slabe nu voiam se merg. Nu-mî permitea diploma!

Norocul meu că eram violinist bun.

În curund fui angajat de conducător de chor în orașelul B. unde, pe lângă alte avantajurî mi-se mai oferi și buna ocaziune, de a-mî validita cunoștințele musicale și ca instructor.

Mulți vor crede, că nimic mai amar, ca pânea de instructor.

Eu din esperință afirm chiar contrariul, ba pot dice, că viața dusă în acêsta calitate, mi-a fost una dintre cele mai plăcute,

lăsându-mî multe și frumoșe suvenirî. Cu bucurie inî aduc și adî aminte de ele!

Totul atârănă adecă dela împrejurarea, că pe cine instruăm.

Un suflet curat și blând, o inimă nobilă și o față atrăgătoare îți prefăce a primi ca farmec ora de instrucție, datorința, într'o plăcută pretrecere.

Dragă Elviro! Frumosa mea elevă! Cetind acestea, vei afla acum aceea, ce atunci, fiindu-ți instructor nu-ți puteam mărturisî: că te iubem din inimă!

* * *

— Ți-am aflat încă un loc, unde vei putea da ôre, inî dîșe într'o Duminecă, tocmai când eșiam din biserică, amicul Ionița, luându-mē de braț, — la o familiă fruntașă și bineversată în ale muziceî, la unchiul.

— Îți mulțumesc din inimă frate și mē bucur, căci veđî, abia es la cale cu remunerațiile; ér surprins cum eram, nu mai întrebai de altele, ci il rugai se mē conducă încă atunci.

Ajunși acolo, nu putem admira din destul eleganța odailor și salonului, dar îndeosebî afabilitatea, cu carea fui întimpinat din partea întregii familî.

Conversația fu una dintre cele mai animate, terminându-se cu defigerea timpului și numărului ôrelor de instrucțiune.

Uimirea, dar tot-odată și bucuria mea ajunse la culme, când aflai că noul elev e tocmai d-șora Elvira, carea deja la intrare mi-a fost săgetat adênc inima.

Mărturisesc că inima mea nu mai era acum așa de linisită ca până aci.

Și cum se nu, când și numai a o vedea simțiai bucurie. Ochî ei marî și plinî de bunătate, mânil-e albe, fața-i ângerescă și vorbirea-i plină de farmec făceau ca se nu te mai desparți de ea.

Cu violina și cu arcușul a mână mi-o închipuiam și mai frumoșă și mai atrăgătoare!

În acest moment mă prinse un fel de căldură și mă grăbii să plec; de și din inimă aș fi dorit că ora să se țină încă atunci. Abia așteptam ora de instrucțiune!

* * *

Instruam deja de vre-o câteva luni. Frumosa mea elevă progresa de minune, er eu aș fi dorit să nu se mai finescă orele.

Descoperirile câștigate într'acest timp erau dintre cele mai îmbucurătoare. Frumosa mea elevă era dăruită pe lângă făptura-i ângerescă și cu rară calitate sufletească.

În deosebi m'a fermecat și mai mult însușirea și inima-i deschisă, de a da la moment răspunsul potrivit.

Așa odată la întrebarea, dacă nu i-s'a urit de atâtea explicații mă ferici de răspunsul:

— Nu, nu, d-le Vălean. Totă vorba d-tale e pentru mine nectar. Voiu nisui se fiu albină singuincioasă, carea să-l adune și păstreze.

Răspunsurile acestea mă și mai animară, er rezultatele obținute erau uimitoare.

Bucuria părinților era mare, mai mare era însă a mea.

Intr'acestea amorul secret al Elvirei creștea din zi în zi și-și ajunsese culmea, căci ori câtă trudă își dedea ea de a-mi afla taina dulce ce-mi apăsă și mie inima, totuși rămase cu problema neresolvată.

Mă ferem ca de foc a-i da și cel mai mic indemn la acesta, căci prevedem, ba eram sigur de naufragiul înfiorător care m'ar fi nimicim moralicesce pentru totdeauna.

În calitatea mea de instructor conscientios reprezentam totodată și o parte grea și responsabilă educativă. Mai apoi, după ce cunoșteam deja starea și intențiunile părinților Elvirei, ușor am putut concluda și prevesti și destinul unicei lor fice.

Tote dorințele și visurile mele dulci și ascunse, toate tainele mistuitoare le vedem pentru tot-déuna neimplinite și pierdute.

În cruda mea durere mă mângaiam cu aceea, că Elvira mă iubesc. Eram pe deplin convins despre acesta.

Ea era însă lipsită și de acesta mică mângăiere, ș'apoi ce suferință mai mare, de cât a iubi pe cineva, fără de a ști că ești iubit.

HORA DELA PLEVNA.

Timpul însă trece și cu el suferințele, cât și de mari ar fi, totuși își află lécul lor.

* * *

După o funcțiune de vre-o zece luni, isbuti a găsi un remediu, carele se mă scotă din acesta situație, cu atât mai vartos, căci suferințele ambilor erau fără margini, er o unire era eschisă cu desevirșire. Eram prea sêrac și prea modest, er modestului puține uși îi sunt deschise!

Pe Elvira o iubeam prea mult, ne-cum să-i dau ansă de a pătrunde durerea mea. Și așa va afla ea mai târziu că am avut dreptate!

Peste o săptămână trebuia se părăsesc orașelul, spre a-mi completa studiile; unicul leac de a-mi vindeca ranele inimii.

Încă puține zile așa dară, ș'apoi trebuie se mă despart, pôte pe vecie de scumpul meu ângerăș.

Despre acest plan al meu, aflară și părintii Elvirei și cu ei și mândra mea elevă.

În zilele din urmă Elvira era foarte indispusă, mă folosii de momentul când ne vedurăm singuri, a mă convinge pe deplin de cauza acestei indispozițiunii.

— D-șoră Elviro, ești foarte indispusă.

— Eu, eu... răspunsă confusă — nu, nu sunt icdispusă.

— Elviro, știu ceti dln ochi.

Cu ochii țintiți se uită la mine, ca și când ar fi dorit se zică: cetesce dar, cetesce!

— Ei, ce zici dar. buna mea elevă?

— Nimic, nimic, d-le Vălean... aceea, că imi pare foarte, dar foarte rău că mă părăsesci, vreau se zic ne părăsesci, răspuns Elvira cu o voce năbușită.

— Las' că o se vină un altul.

— Nu, nu, pe d-ta nime nu te va putea suplini.

— Dacă mi permis, de ce nu?

— Pentru-că, pentru... că... oh! pentru-că te iubesc! și zicând acestea alergă în odaia de-alături, dar, în acel moment éraš se reîntórse.

Eu stam incremenit ca o statuă, de emoțiunea ce mă cuprinsese.

Elvira veni la mine, mă lua de mână și-mi díse cu un glas pătrunđător și duios:

— D-le Vălean, te rog értă-mí slăbiciunea! Nu mă trada, d-ta ești bărbat.

— Da respunsei în pripă, făr' de a-mí fi putut da sémă de mine în acest moment sfășietor.

— Mulțumese! Remăi cu D-deu. Așa a fost se fie! Nu mă uita, d-le Vălean, nici eu n'o se te uit, nu, nu, niciodată!

Înainte de a-mí fi venit în ori mă văzui singur.

Elvira eșise.

Acésta fu óra ultimă, óra cea mai frumósă de instrucțiune.

Ce curios tablou, care se reprezente de-odată cele mai contrastate nuanțe de simțeminte: bucuria și întristarea, fericirea și nefericirea!

Frumósă mea Elviră, după cum am aflat mai târđiu dintr'o scrisore a lui Ioniță, s'a măritat după medicul X. cam în vrăstă și cu vre-o patruceci de erni în spate, dar bogat; devisa decise-tóre a părinților Elvirei!

Fiva óre fericită, m'am întrebat atunci, fără de a-mí fi putut da răspunsul adevérat.

De altmintrelea nu toți se pot căsători, ca se fie fericiți.

Cununa mea de souveniri s'a îmbogățit însé cu o nouă flo ricea. Am înșirat'o între celelalte, împodobindu-o cu o pantlică albastră. Ce souveniri plăcute!

Er ađi cu drag când le tocimesc

Și când cu lacrimi le privesc

Le véd că's vesteđite!

Culesule-am pe tote'n drum

Și ce folos de ele-acum

Că tote's florí pălite!

Iov.

M A R Ș

— Dedicat corului plugarilor români din Șoimuș. —

Noi plugariți dela sate
 Dîia nópteá greu muncim,
 Dar ni-e dragă munca asta
 Căci moșia ni-o iubim,
 Nu e mare moșióra
 Preste carí suntem stăpâni
 Da-i dela strămoși remasă
 Noi suntem plugari români!

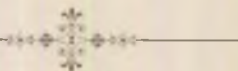
Băștinași suntem în țară
 Și pámentu-i românesc
 Moșii și strămoșii noștri
 Dorm în el și odichnesc.
 D-deu din cer se dee
 Ca-'n tot locul se-'ntâlnesci
 In moșia românescă
 Numai pluguri românesci!

Cine legea nu-și iubesc
 E bătut de D-deu
 Cine-și vinde moșióra
 Vai și-amar de traiul său.
 Cine némul nu-și iubesc
 Și se face trădător,
 D-deu din cer sê-l facă
 De ocară tuturor!!

Tótă lumea 'nainteză
 Numai noi se stăm pe loc?
 Când munca-i înaintare
 Și cultura e noroc?
 Haidați frați plugari cu toți
 Mână 'n mână se lucrăm
 In moșia strămoșescă
 Progresând se-'naintăm.

Limba, legea și moșia
 Ni-s remase din bătrâni,
 Și moșia-i românescă
 Érá noi suntem români!
 In moșia românescă
 Ca români vrem se muncim
 Și în legea strămoșescă
 Se trăim și se murim!

Emilian.

Un suflet pocăit.

— Novelă. —

II.

— Unde ai mai fost eră? fură cuvintele cu care o primi bătrâna sa mamă.

— Am fost departe . . . . m'ajuns ploia pe drum, și n'am avut unde se mă adăpostesc.

— Vezi, iubită Zoe, de câte ori ți-am spus se nu te departi prea mult de castel. Vara-i frumoasă, dar adeseori din timp senin în câteva sferturi de oră te treDESCI cu furtuni și ploii torențiale. Grăbesce de lapadă hainele ce ai ca se nu te recese!

Zoe dispăru în camera sa, ér beTRâna murmură pe urma ei: Ce natură nefericită! — așa era și tatăl său, de aceea nu a putut trăi. — Atâta independență în cugetare! Atâta aroganță și petulanță nu or se o ducă la nici un bine. Etă-o de 29 de ani și e tot fată! Peșitorii au eșit dela ea rușinați. Li s'ar părea omului că ea uresece pe totă lumea — și pôte nu-i așa. Tu Donne singur poți sei. Adeseori mi-se pare că are o inimă bună, dar o natură așa de independentă, maniere așa de desprețuitoare, încât nimenea nu cuteză să se apropie de ea. O! Zoe, Zoe! dîlele mele-s numărate și tu vei rămânea singură pe pământ. Ce-ți va folosi atunci averea? Jacă n'ai o inimă iubitoare, un soț credincios lângă tine, care se-ți lumineze calea vieții cu dragostea lui?! . . . . Și beTRâna Ludovica își îngropă fața în palme și suspina încet. . . .

Zoe înTRând în eatacul seu se privi lung în marea oglindă ce sta față în față cu ușa.

Voea să se vadă cum e ea așa plină de apă din cap până în tâlpi, cu șuvițele părului ei negru respirate pe alba sa frunte și cu hainele în disordine.

Un zîmbet îi trecu pe față privind-se, un zîmbet ce nu l'ai putea caracteriza.

Fost'au dispreț în acest zîmbet? — fost'au dulceta ori au fost și dispreț și dulceta, și bunătate și reutate, n'ai putea se definesei. Ceea ce ai putea însă surprinde în acest zîmbet de feciora de 29 de ani, a fost: „mulțămirea,” „mulțămirea cu sine.”

S'a privit în oglindă și s'a admirat. Nici odată nu a fost așa de mulțamită cu sine ca acum.

. . . Și totuși, nici o cameriară nu-i făcea nimic pe plac în acesta di — nici barem ca până acum. Totă servitorimea s'a luat de gând. Nu mai era modru a o duce cu tinera stăpână.

Frizerița a primit o palmă drept respalță a servițiului său. Feciorul de casă a fost lovit drept în ceafă cu nisce ghetete ce-i aduse-se se tragă în picioare. Camerierii i-a deranjat rēu conciiul sub cuvintul că ce pune atâta pond pe gâtela, mai bine ar sta de lucrul seu. ér grădinarul, sermanul grădinar, a primit drept recompensă a servițiilor de până acum, un hârb de flori cu floare cu tot, drept în mijlocul spatelor.

Era mare zarvă în castel. BăTRâna audia totul, dar nu numai că nu cuteza se reproșeze ceva Zoei, ci din contră, după ce toți au primit ce a fost a lor, însași băTRâna trebui se asculte o lungă lecție pentru educația cea rea ce o dă moșicilor de servitorii.

În general era strictă Zoe, — adî însă își făcea de cap. Și când după toate scenele acestea se vedu singură în odaia sa, preumblându-se neastîmpărat — medita:

Hm — cine se-ți dică ție vorbe ca astea: „Durere, căci pe mine ar trebui se mă înțelegă și o ființă care nici pe departe nu poșede inteligența d-tale,” — da așa a dis el. Mă mir cum nu l'am trăsni peste obraz! neru . . . și . . . Dar nu, nu, bine am făcut! A dis așa de blând acestea vorbe și a privit spre mine așa de dulce.

Ah! acei ochi . . . acei ochi . . . parcă i-am mai văcut cândva . . . pôte în visurile mele! . . . și începu a se resbuna pre biete mobile. . .

Nici un scaun nu era la locul seu. Tote la moment fură aruncate cu susul în jos . . . când înTRă băTRâna sa mamă.

— Pentru Dumnezeu! ce faci iubită Zoe?!

— Pentru Dumnezeu?? . . . Așa mi-ai dis d-ta?! Și d-ta ți cu el . . . Totă lumea ține cu el . . . Ce pentru D-deu??! — Cine mă pôte opri pe mine se nu fac ce vreau în casa mea?!

— Nu te înțeleg Zoe! nici ce vorbesci nici ce faci. Aruncî mobilele ca o seosă din mînți, și dacā te fac atentă dici că țin cu el, cu cine cu el? . . .

— Cu cine cu altul decât cu moralistul cela mare ce a voit se mă dăscălesea . . . Și el tot cu Dumnezeu era în gură — și etă și d-ta imi vii și-mi strigi: Pentru Dumnezeu?!

— Și nu e bine ceea ce-ți dic? . . . Tu nu pui pond pe Dumnezeu care ne susține și ne dă sănătate și putere. Tu nu te temi de Dumnezeu?

— Chiar ca el!! Ce se mă tem — dor avem parafulgere la casa. — acum nu-s în câmp. Nu-s așa de lașă ca el se mă tem de D-deu ori și când și ori și unde.

Alexandru Papin Harau.

Mama remasē ca împetrită, credea că fata ei și-a pierdut mîntea și-și aduna toate puterile se nu și-o perdă și ea. — De capacitat nu era vorbă, cu atît mai virtos că densa nu înțelegea nimic din tot lucrul.

O lăsă deci singură și se depărta murmurînd: Sermană Zoe, de câte ori ți-am spus se nu respingî pe omenii cînștii ce-ți ofer mîna și inima lor, și tu n'ai voit. Etă consequințele ce tragi! . . . 29 de ani; 29. Etă causa nervosității tale! —

În ziua următoare după celea întimplante generalul Flaviu suia treptele castelului Ludovica M. Era schimbat cu totul, păr tîiat scurt — dar negru, mustețe castanii și cu statura ce avea — adăvărât părea a avea numai 35 de ani.

Fu condus în salonul de primire aranjat după gustul Zoei, și ce gust? . . . Intrat în el ți-se părea mai mult că ești în mijlocul unei păduri — decât într'un salon.

De o parte minerale aședate în muschi verși, de alta plante,

arbori verzi în vase de lemn albe și-marți, apoi tablouri minunate ce reprezentau apus de soare și răsărit de lună d'albă.

La intrare Zoe privia pe ferăstra gânditoare, ér mama sa 'și ascepta óspele în mijlocul salonului.

— Bine ai venit d-le general! — agrăi mama la intrare pe Flaviu.

Zoe tot mai privea pe ferăstă și numai după obiceiurile cuvinte de primire a mamei păși întinđend generalului mâna sa și dicend cu glas clar și înălțat:

— Amândoi suntem cunoscuți d-le Flaviu din pădure. Imi place mult pădurea d-tale, are o poziție pitorească.

— Imi pare bine d-șoră și sper că dacă ve causésă plăcere nu veți înenjura pădurile mele.

— Va se dică imi dai libertate pe locurile d-tale, dise ridend Zoe; dar allă d-le Flaviu, că eu în libertatea mea sum nețermurită de nime. Umblu ca paserea în sbor unde voesc și putere omenescă nu-i se më oprescă. Ai vedut că și fără concesiunea d-tale umblam pe la d-ta?!

— Cine ar fi capabil se vë oprescă dela împlinirea dorințelor și cine v'ar putea contrađice în ceva? — adause galant generalul.

— Chiar dacă ai vrea nu m'ai putea opri. Eu fac ce vreu! vorbi ér indergită Zoe.

— E minune cu fata asta — gândi generalul, caută cu lumina prilej de sfadă — nu în zădar spune totă lumea că-i așa de rea. Dar e frumoasă, înfiorător de frumoasă.

Abia sfirși acéstă frasă în gând — când ușa salonului se deschise încet și lăsă se între o fetița îmbrăcată modest — de vre-o 14 ani.

— Cei asta?! — o agrăi mama, asceptă afară! Cum de intri numai așa.

Vin de departe grăi fetița. Mi s'a spus că unde sunteți și am venit. — Iertați-mă dar tatăl meu pre patul de morte mi-a dis: Dute copila mea, dute la mătușa ta!... Nu-i cu puțință, ca inima ei de soră se nu se înduioșeze când te va vedea pre tine singura mea copilă, așa de tinera fără ajutor și fără sprijin pre pământ. Eu am ascultat pe tata și am venit.

Ochii fetiței se ridicară spre celea două femei, nisce ochi albaștri și mari, tulburi de lacrimi. Nisce ochi carți păreau a exprima suferințele unei vieți întregi.

Dar efectul produs de privirea ei a fost forte diferit.

Dómna Ludovica simți că i-se umedesc ochii — gândind la fratele său despre care copila dicea că e mort și o cuprinse mila de ai sei — serutânduși nepóta, pre care de când era în lęgân n'a vedut'o.

Generalul părea alterat prin acesta scenă, sciind sigur că atât fata cât mama se simt genate în fața lui; ér Zoe a cărei ochi scăpărau fulgere de manie, se ridică măiestosă de pe scaun și ridicând mâna energic și arătând spre ușă strigă:

Afară mincinosă! Mama mea nu a avut nici un frate, afară! și se nu te mai arēți pe aici!

— Zoe! strigă mama cu durere.

Cu privirea în pământ pironită remase însē fetița. Ea nu se mișcă, ci continuă sficiosă — dar hotărîtă.

— Mi-a spus tata pe patul de morte, că mătușa are o fata carea nu ne pöte suferi pre noi, pe sëraci; cu lacrimile în ochi mi-au spus ei că de nu-i voim putea câștiga dragostea acestei fete — verișoră a mea — sum pierdută. Dēnsa dominéză — dēnsa face ce vrea, — dar a adaus: Se nu cređi iubită Melanie, vā e așa verișora ta precum se arată. Nu... A fost numai crescută astfel verișora ta — a fost desmierdată. Nu sci și nu pricepe suferințele necăjiților; dar în adevăr eu cred că pöte avea o inimă bună... Tu se nu te lași. De te va alunga tu se mergi, dar ér se te reintorei. Și cand voi fi primită, grijă!... porlate bine! Fii ajutat re, fii scut, fii credincioasă servitóre acelei ființa, verișoroi tale, care îți pöte da sau răpi tot viitorul... totă fericirea ta.

Așa a dis tata. — Indurâte! fie-ți milă de mine D-șoră!

— Nu me alunga. Iti voiu fi servitóre, că n'am pe mine. Lasă-mă se fiu pe lângă d-ta dacă nu alla barem ceva mai mult decât un căne și ceva mai puțin decât o verișoră. Dacă m'ai bate aş plänge dar dacă m'ai rechema aş scerge lacrimile și aşi ride. Sum singură în lume, fără părinți, fără avere. N'am decât un nume cinstit, care inse e ușor de pierdut dacă îți lipsesc cele două dintăiu... — și Melania începu a plänge dureros.

Zoe abia s'a stăpănit până a sfirșit Melania. Batea nerăbdătoare în pământ cu piciorul — de vre-o câteva ori degetul ei se rădică arătând spre ușă — dar Melania vorbea blândă și sinceră — resolută însē spre aceea, ca se-și spună tot ce are pe inimă.

Când a sfărșit, s'a sfărșit și răbdarea Zoei.

Tremurând ea i-i deschise ușa și cu un gest de regină infuriată îi porunci să se care.

— Așa dar' totul s'a sfirșit — mi-a perit totă mila din lume! — Mă duc — dise plângend Melania, dar aduți aminte d-șoră, aduți aminte că este un Dumneđeu, care nu iubesc decât pe cei milostivi.

Ușa a fost închisă după Melania și prin ambit mai resuna încă un cuvânt prelung și jalnic care strébatea până în salon: „Un Dumneđeu!“...

Zoe se cutremură. Érăș „Dumneđeu!“ Silviu îi pomenise pre D-đeu, mama-sa pe D-đeu și proletară ce voiesce să se obrudă ér pe D-zeu. Toți cred că este cineva care îi pöte și ei demanda, toți îl chiamă în ajutor, pre „acela“ — pre D-đeu — dar ea neinvinsă rămâne.

Iti scutură decî capul fălosă și maiestosă.

Părul ei negru — mătasos rămase în disordine și ochii-i esprimau o bucurie diabolescă. Părea ángerul cel reu, — când iea forma frumșei — pentru ca se potă triumfa și seduce lumea!

Bétrăna sa mamă rămasă deprimată.

Generalul însē simți un dor fără margini în suflet, o sete de iubire ca nici-odată, un curent ce părea că-l înghiață și-l desmorțesc tot-odată simți ceea ce n'a simțit încă în viața nici-odată, simți că întreaga lui ființa iubesc... adoră pe acest demon. Acei ochi păreau că l'au hipnotisat; și sub influența lor părea că se topește... se nimicesc.

Natural... omul armelor se simția covârșit în fața ființii carea ca o armă primejdiöse e capabilă se nimicescă, se usce, se pustiescă tot ce se allă împrejurul său.

— Vedți! d-le general, vedți! acestea ființe miserabile — carți n'au pâne de ađi pe mâne — carți flămăndesc cu căniț lor alătorea — dacă se portă reu de trebue sē-i mustrii și sē-i pedepsesci iti pomenesc necontenit pe „Dumneđeu.“ — Te amenință cu El — și în prostia lor cred că aceea ființa ce nimenea nu o a vedut nici audit — le va veni în ajutor... așa-i că-i o absurditate totul Ce dicē d-le general?

Fața Zoei era aprinsă ca de friguri. — Cu gura între-deschisă ascepta răspunsul. Ființa ei plăpândă tresălta întreaga sub fiorul emoției ce o cuprinse și cu ochi întrebători ascepta răspunsul generalului.

Bietul Flaviu — om de 48 ani — cuprins de delirul amorului ce de vre-o câteva minute îl stăpănea cu totul — nu mai avea voința, nici putere de a-i putea contrađice ceva.

Privind acci ochi adorați de el ca în estaz răspunse:

— Adeverat, acestea canalii pururea neliniștesc — sau mai bine dis — ar voi se neliniștescă viața stăpănilor lor — cu pomenirea unor ființe neesistente, pe carți le chiamă în ajutor la neputințele lor — drept mijlöße rēsbunătore.... Sunt idioti d-șoră! — adeverați idioti!...

Ochii Zoei străluciau dureros de dulce și buzele sale se strânsă și lipiră aspru la olaltă. Apoi își închisă ochii — ochii ei mari și negri și se părea transpusă de fericire. — O fericire ce o simțesc ucigașul când vede victima pe care se resbună sbătându-se sub ghemunchiul său — în spasmiurile morții. — ....A allat

omul ce consimte cu ea! — a aflat omul ce nui-a contradis. — Dar fericirea ei ținu puțin căci mama-sa povesti blândă dar resolută:

— Nu împărtășesc vederile d-vostre d-le general. Zoe a crescut sub influența tatălui său, și înțeleg pentru ce cugetă astfel. Tatăl-său a fost un ateist pronunțat... și a avut sorte forte dar foarte nefericită. Cine luptă împotriva lui Dumnezeu luptă în potriiva-sa însuși și se nefericește. Dar d-ta d-le general n'ai lipsă a crede ce Zoe crede — sau mai bine Țis — a nu crede în nemic și deci a nu te teme de nimic. Iți mărturisesc că d-ta ca bărbat te poți scote de sub stăpânirea unor astfel de idei — căci poți dispune de o voință mai firmă și-o judecată mai serioasă.

Zoe?... O de Zoe am desperat. Ea și-a iubit pe tatal său până la adorațiune — și asta n'a fost rău — dar a fost și este rău aceea — că ține la ideile lui morțis — și o se fie nefericită.

Va espia ea sêrmăna — a bună sêmă tot ce păcătuesce ađi! strigă bătrâna în ton profetic.

Fruntea Zoei se încreți, ochii ei învălură în lumina lor sêlbatică astădată pe mamă-sa întregă apoi ȡise nespuse de iritată:

— D-ta esci țerană... se vede că esci țerană... Aici se înecă odată, tuși, apoi continuă. Tata te-a fericit luându-te în căsătorie

— dar n'a putut scote și superstițiile din inima ta dură — țără-nescă — de și te-a oprit se nu mai convii nici chiar cu unicul têu frate ce pretinde-ai că aibi... Mi s'a plâns adese ori de tine!! Tot-déuna ai simpatizat cu prostii. Oh cum nu-i pot suferi! Êtă d-ta esci cauza de fiecare fetiscă prôstă se dă de verișoră a mea.

— Și veđi iubită Zoe — Melania ȡi-e verișoră, ori ce ai ȡice și ai făcut un lucru rău — rău din sêmă afară — că ai alungat-o.

Numai un frate am avut și eu; — țeran ce e drept, dar om cinstit — care și-a crescut copila ce a avut-o creștinesce. Mi-a murit. În cêsul morții și-a adus aminte de mine — singura lui rudenie — dar copila lui care-și cercă refugiul la mine — tu o alungi... Ai tu Dumnezeu??!

Nu-mi răspunđi — dar mi-se pare că și dacă n'ai avea pre Dumnezeu încă nu o ar fi trebuit se-o faci acesta. Ce folos de colosala noastră avere, dacă în loc de a câștiga cu ea binecuvântare, noi secerăm numai blêstăm! Ce folos!!... Nu, nu, nici-odată nu mă voi lepăda de superstițiile mele — cum le numesci tu — nu mă voi lepăda de Dumnezeuul meu, care ne strigă se fim milostivi și buni... strigă bătrâna ca transfigurată și cerându-și scusele dela general, cu un compliment scurt se retrasă, lăsând singur pe generalul cu Zoe.

Grorul lui Horea.

Vorbesce ca un teolog — ȡise mușcător Zoe — după ce mamă-sa dispăru după ușă... Inchipuesceți d-le general... în satul d-tale încă ai un astfel de om, care e în stare a suferi martiriu pentru ideile sale prôste și scâlciate a vécurilor trecute.

— Vrei să vorbesci de teologul Silviu? întrebă Flaviu... Il cunosci?...

— Am convenit în câmp cu el — pe o vreme furtunosa... ȡicea ca D-ȡeu portă norii... (ha, ha, ha, și ridea sarcastic Zoe) ...dar nu te mai plictisesc cu de al' de astea.

— Altmintrelea e bun și plăcut băiatul — respică generalul.

Zoe îl privi mirată. Iși aduse aminte de senina lui privire ce se odichnea liniscită pe dânsa în timpul furtunei și răspunse scurt:

— O cred....

* * *

Cu 31 de ani înainte de cele istorisite contele Ervin D. își vându moșia unui străin — pe carele nimenea în acestea părți nu-l cunoscea. Un străin voinic și robust — cu fața arsă de sore cu palme bătucite și cu ochi negri și vieni.

Tote acestea denotau pe omul din popor, pe omul muncitor care a trăit cândva o viață de luptă și muncă.

La un an după ce-și aranja castelul bine, își aduse în ordine frumoasa sa moșie, cumpărătorul amintit mai sus Paulus M. se căsătorii spre mirarea tuturor cu o fată de țeran cu Ludovica C.

Adevărat că, Ludovica era frumoasă ca o vedenie, dar era sêracă și țerană.

Mulți multe vorbeau pe de latură despre acesta căsătorie — dar de sigur aceia opiniau mai bine, cari ȡiceau că Paulus M. și-a luat de soție o fată de țeran — fiind că aici nu era de lipsă sê-și documenteze nici dênsul — nobila origine a familiei din carea se trage.

Din acesta căsătorie rezultă o fată drăgălașă și mândră — dar trufașă preste mêsură.

Acêsta trufia a ei se mărea încă din ȡi în ȡi prin creșcerea primită din partea tatălui său — care singur dispunea în casa sa.

Ludovica era o femeică cinstită, bună și religioasă — dar nici odată nu și-a putut elupta nici o influență nici asupra bărbatului său, nici asupra ficei sale.

Și nu era vina Ludovicei. Fată de țeran fiind a fost ridicată cu mult mai sus prin Paulus M. de cât ca la acea înălțime se nu ametească. Nicî odată decî nu-și putu eluipa ceva influență în casa sa — decî dînsa trăia resignată și împăcată cu soarta carea nu se pôte dice că n'ar fi pîrtinit'o.

După o căsătorie de 16 ani Paulus muri lăsând totă averea

sa copilei sale Zoe, căreia i-a fost infiltrat în inimă principiile sale desperate.

De unde a venit acest Paulus? Cum și-a căscigat averea? Intre ce împrejurări a trăit?... nimenea nu o putea spune.

(Va urma.)

George Simu.

Din trecut.

(Urmare.)

Trăiam zile întregi cu scorță de stejar, prigonii și fără nici un ajutor lumesc; — dar eram mai idealiscî ca voi, ne nutream cu gândul, că va da bunul Dumnezeu și mai bine dacă ađi e rîu.

Versul lui N. S. e acesta:

Munților fiți mărturii
Că prin voi călătorii,
Cu sufletul plin de dor,
Și inima de dogor.

Păduri, copaci înfrunziți,
Și voi mărturii sî-mi fiți,
Cu ce chin și cu ce foc,
Am trecut prin acest loc.

Rîuri, ape mari și mici,
Ce v'am trecut pîn' aici,
Nu uitați cu ce nevoi
Am beut apă din voi.

Mierliție, priveghitori,
Paseri dulci glăsuitoari
Cantați și voi acest vers
Al truditului meu mers. —

Era o lume ce se deștepta pe atunci și se apoi bătrînul. Neintrecutul în bunătate și frumoase cunoscințe Episcopul Ioan Lemenyi începea înaintea tuturor a curăți limba de străinismî slavici.

Domne ce om era Lemenyi — dicea bătrînul — cu lacrimile în ochi. Când aparea dînsul la 3 sfinți între noi — părea că și aerul ce-l respirăm e plin de miresme. — N'am întîlnit în lunga mea viață om sub sîre asemenea lui.

Intrecea în oratorie și sciințe pe toți subalternii săi. Dar apoi în bunătate!... o! bunătatea lui s'ar putea numi ângerescă...

Bătrînul se împedecă... un nod în gât și doi stropi în ochi — tribut sfînt dat fostului său Episcop il opri un timp ore-care de a continua.

Cult și nobil — dise el erași mai târziu — când își ocupa scaunul din mijlocul mînăstirei ca se predice il puteai asculta din cornul pieței dinspre apus miadă-nopte că-i auđia-i tot cuvîntul.

Și după 17 ani de păstorie cădu jertfă nefericirilor anului 1848.

A cădu jertfă El, deși eu l'am auđit cu urechile mele când a dis în fața poporului în Blaj lui Șaguna și altora: „Nicî Esce-lența Ta, nicî D-voastră domnilor n'ați esoperat ținerea adunării de ađi (era 3 15 Maiu) ci eu, și numai eu.

În jurul acestui Episcop nu s'a făcut încă lumină, continuă jehnic bătrînul... și-i pagubă... mare pagubă. „Observatoriul“ lui George Bariș a dat unele notițe din viața lui... dar aceea e prea puțin pentru un Lemenyi, căci El un bărbat fenomenal era.

Va veni însă cât de târziu „istoria“ și va pune pe fruntea lui curată cumuna de martir — căci martir a fost el.

(Fine).

George Simu.

Fii fericit!

— Novelă originală. —

(Urmare).

Amor neiertat? Cine pôte susține, că amorul e neiertat? Iubescî pe cine-ți convine, urîescî pe cine nu-ți convine, și suntem quitt! De nu-ți place — cere dela majorul satisfacere, nu e laș se nu ți-o dee, când voescî! Altcum, tu scii bine ca eu nu din iubire m'am măritat după tine, ci din nepricepere, am fost tineră și nu am sciut ce fac. Aceea âncă-ți poți aduce aminte, că tu nu din iubire m'ai luat, ci pentru zestre și pentru nîmurile cu influință ce le am. Apoi căsătoriile făcute din interese mârșave — cum fu al tîu — la noi în sfînta Rusiă se desfac ușor. De aceea te recere ca sî-ți alegi: În timp de 8 zile intenteză proces de despărțire, orî intentez eu. Poți se mai alegi un lucru: Casele — scii bine că sunt ale mele și valoreză 40 mii de ruble. Vrei se rîmâi în

ele — imî dai 30 de mii de ruble și 10 mi-le conced în favorul copiilor. Eu merg de aci, tu poți sta necon-turbat, numai pune rublele jos. Ori, de nu, atunci țin eu casele și ți-le dau ție cu chirie moderată, în considerarea că și copii mei ce i-am avut pînă am fost cu tine, vor locui în ele. Când auđi avocatul Modest Sprâncenow declara-ția acîsta resolută din gura nevestei sale incremini, de nu putu dice cîteva minute nimic. Êr după-ce se reculese, întrebă numai atîta: „Glumescî, Olga.“ Êr ea rîspunde: „Glumesc dracul, dar eu ba!“

„Dar la aceea gînditute-ai că ai doi copii, cel mai mic numai de doi ani? Dar tu gînditute-ai că, când ai luat pe tata de pe minte de m'a dat după tine, nu avîm copii și eram tineră și avută?“

La două săptămâni după aceea Olga își pachetă tot și se duce la majorul ei, er Modest Sprâncenow remase singur cu cei doi copii și cu servitorele în casele ei, pentru care prinse din minuta aceea a-i plăti chirie anuală.

La vr'o doi ani după aceea fu înștiințat de Olga că ea vinde casele și deci, de vrea, poate se le cumpere el; un negustor turc o îmbie cu 45 mii ruble, dar lui i-le lasă în 35 mii, din deosebite considerări.

Se gândi și se resgândi ce-i de făcut? în urmă se decise și-le cumpără el-și le însamnă pe numele său. După aceea se îmbolnăvi copilul cel mai mare și muri, er pe cel mai mic, pe Teofil, il duse într'un internat în Iași, unde-l căuta minteni-minteni. Nu s'a mai căsătorit. Trăia numai pentru acel copil și pentru binele public. Inveța pe cei-ce nu sciau cum se-și apere dreptul și-i apără însuși înaintea legilor cestor omenesci, că înaintea legilor Dumnezeuesci în virtutea diplomei ce posedea, n'avea drept se apere pe nime.

După vre-o zece ani de zile își trimise copilul la Bucuresci și de acolo la Paris în Franța, se învețe filosofia.

În acest timp numai se pomoni într'o zi, că-i întră în cancelărie o muiere sfârșită, sēcă, cărunță și gârbovă de spate. Alt-cum elegant îmbrăcată și cu maniere de dōmnă mare. Sta se nu-și credă ochilor. Era Olga! Abia avea acum 40 de ani și ori-cine i-ar fi dat 60, atât era de sfârșită și de îmbetrănită, mănecase viața cu lingura cea mare.

Bună ziua Modest! țise ea desfăcându-și vëlul cel des, negru.

— Cu ce-ți pot servi, dōmnă?

Te rog, nu mă mai numi dōmnă, țimi pe nume și mă lase se-mi petrec restul vieții lângă tine, în acēsta casă, care a fost a tatălui meu și care ađi este numai a ta, că ai rescumpărat-o dela mine cu bani uscați, er eu i-am risipit cu ușurință amăgită de acel om stricat.

— Cum, nu mai ești cu majorul, a murit?

— Oh, nu-mi mai pomeni de el. După-ce m'a forțat

de ți-am vëndut casa de veci, el a jucat banii în cărți, apoi a mai mănecă și bani de a regimentului și acu-i anul a fost depărtat în Siberia pe totă viața. De atunci am trăit cum am putut, până acum, când ne mai avënd nici un mod de trăit, m'am tras aici. Fi bun nu mă alunga. Recunosc că nu-s demnă se-ți calc pe dinainte, recunosc că merit a fi aruncată afară, recunosc că sunt lașă, că nu am curajul se-mi curm țilele, dar ertă-mē, primesce-mē nu ca pe soția ta, ci ca pe servitorea servitorelor tale...

Blândul Modest Sprâncenow privi cu milă la ea. Cătă umilința! își gândi el, apoi îi țise: intră în odaia ta, fi stăpână pe ea, vei avea cele de lipsă ca stăpâna casei, nu voi a-ți face imputări pentru trecutul țeu, judece D-țeu, că a lui judecată e sfântă și dreptă!

Când auđi Olga aceste vorbe din gura lui, o lovi plânsul și căđu jos leșinata de rușine și de căință. Servitorele o duseră în odaia ei, o desbrăcară și o puseră în pat. Dar peste două săptămâni nu mai era aci. O duseră la locul cel vecinic, se-și dee semă în fața Judecătorului celui drept de faptele sale. El o imormēntă cu pompă, ca și când i-ar fi fost cea mai fidelă soție. Lui Teofil la Paris insē nu-i scrise nimic despre tōte aceste. Il lăsă se trăiască în credința că mamă-sa a murit când era el mic.

Acum Teofil era doctor în filosofie, era profesor la Ploiesci și se căsătorește, îi cere binecuvēntarea și-l rōgă se mērgă și el la nuntă.

Tōte acestea-i trecură prin minte, când ceti a țecea oră epistola fiului său, apoi mai oftând odată: „Fi fericit, Teofile, ești demn de fericire, că ești mai cuminte decât tatāt-o.“ Se puse apoi la mēsă și scrise cartea la învoire și-și binecuvēntă fiul, care pășesce la taina sfintei căsătorii din iubire, nu din rēvna spre bogății și spre nēmuri cu infiuință!

Ion Popu Reteganul.

EU CRED...

— D-nei X... —

*Eu cred, că nu m'ai dat uitării
Și mă doresci adese ori,
Căci din pustiul depărtării
Tu dragă îmi trimiți scrisori.*

*Scrisorile și chipul țeu
Eu le desmierd neconținut
Și nu-ți pot spune cât de rēu
Îmi pare că ne-am despărțit.*

*Dar pōte așa ni-e datul sortiș,
Ca vecnic dragi se ne avem
Și nice chiar în cēsul morții
E scris se nu ne mai vedem.*

Teodor Oltean

PROF. MAXIM POP.

Portretul din numărul present al „Rev. Ilustr.“ ne prezintă un bărbat erudit, fiu de grănițer de pe valea Someșului, cândva Maxim Pop fost profesor la gimnasiul român din Năsăud.

S'a născut la 10 August 1838 în comuna Săn-Georgiul-Român. Părinții sei economi, dar omeni de frunte și — după starea poporului nostru — omeni cu stare. Familia Pop este în Săn-Georgiu o familie străveche, din simul căreia s'au ridicat mulți omeni de frunte. Așa d. e. între alții fostul preposit capitular gr. cat. de Gherla Macedon Pop; fostul vicar foraneu de Năsăud, Anchedim Pop, fostul guvernor L. T. Pop încă se trage din aceeaș familie.

Tatăl său Ion T. Pop, deși nu sciea carte funcționa timp îndelungat ca primarul comunei, apoi abdicând de acest oficiu fu ales curator primar al bisericei și ca atare muri, în scurt după mórtea unicului său fiu Maxim.

La sfatul vicarului Anchedim Pop care descoperise în tinerul Maxim o capacitate rară, părinții sei l'au dat la școala trivială din S.-Georgiu, unde — deși printre ele trebuia se ajute la lucrul

Prof. Maxim Pop.

câmpului și se grigescă de turma cu miei — obținu cu finea fiecărui an clasificațiune pur precelentă. Incurajați de acest rezultat, l'au trimis la școala normală din Năsăud, unde absolvă toți patru anii cu acelaș rezultat. De aici „per pedes apostolorum“ a mers la Blaj, pe atunci unicul gimnas român în țară și absolvă fie-care clasă cu testimon pur eminent, care clasificație o obținu și la examenul de maturitate.

Absolvând gimnasiul, la dorința espresă a unchiului său Macedon Pop, intră ca alumn în Seminariul gr.-cath. din Gherla de unde la anul fu trimis la seminarul central Sta-Barbara în Viena, unde absolvă studiile teologice (1865) cu calcul eminent obținând din diligență privată și absolutoriul dela cursul catechetico-pedagogic la școala normală c. reg. și absolvând în acelaș timp la universitatea de acolo și cursul profesoral din specialitatea Istorică.

Indată după absolvarea cursului fu numit ca profesor la gimnasiul gr.-cath. din Năsăud. La 1871 fu numit totodată și catechet și exhortator gr.-cath., tot la acel gimnas și întărit ca profesor ordinar definitiv. Schimbându-se însă împrejurările, tinerul profesor, fără ca cineva, afară de fidela sa soție, se fi știut, se puse pe studiu și fără instructor își însuși în câțva limba maghiară. Apoi tot în secret se pregăti pentru censura prescrișă prin ordinațiunea ministerială. În anul 1874 'și scosă pașaport pentru străinătate, îl pusă la busunar împreună cu suma de 500 fl. adunați cu multă sudore anume spre acest scop și porni la Pesta cu gândul de a depune censura de profesor la universitatea ungu-

răscă de acolo. La despărțire duse soției sale: „De cumva îmi succede atunci nu capeți nici o telegramă, de nu îmi succede, atunci pașaportul și banii 'mă sunt în busunar, merg direct la Bucuresei, îmi câștig acolo post nou și de acolo îți voi telegrafa unde se vii.“ Atât fu de ambițios, încât de cumva cădea, era mai bine gata a trece în România decât se dee față cu colegii sei. Dar îi succese spre uimirea adevăraților sei colegi și spre necăsul acelora cari în loc să-l laude i-au dat dorgatoriu, dar au rămas până în ziua de azi fără censura.

În acelaș an fu întărit pentru catedra Istorie și Geografie ca profesor diplomat definitiv. — Nu preste mult, ill. sa Eppul Szabó îl numi viceprotopop onorar și asesor consistorial.

În 17 Maiu copleșit de un morb reumatic neglijat și agravat cădu la pat, ér la 23 Iulie al aceluiaș an muri în etate de abia 54 ani.

Prof. Maxim Pop fu un om activ și înce privește literatura noastră. El ca om tiner a fost primul colaborator la „Sionul român“, unde a polemizat cu mai mulți scriitori asupra a diferite teme. În legătură cu Cosma Anca și V. Petri a redactat o foie pedagogică „Magazinul Pedagogic“ a cărei valoare și azi e recunoscută, mai târziu fu colaborator prim la „Preotul român“ și redactor la foia pedagogică „Școala Română.“ Sub pseudonim a luat parte la mai multe concurse literare, unde a obținut premiul scris, sau cel puțin mențiune onorifică. Cu vârul său A. P. Alexi a scris „Resbelul Oriental“ opul monumental, a cărei valoare fu recunoscută de cercurile mai înalte ale României, scriind el partea istorică ear Alexi partea strategică.

A lucrat timp mai îndelungat la un operat cu text latin, cu note și esplicări române, l'a prezentat în manuscris academiei din România și a primit resolvirea, că fiind mulți termini transilvăneni, spre prelucrare s'a dat unui profesor din țară și ce se vede, respectivul în sesiunea următoare primi premiul!

A mai scris „Gramatica limbei române pentru școalele elementare“, care carte fu aprobată și recomandată de ministrul de culte și carea azi e întrebuințată aproape în toate părțile ca manual de școlă.

A scris afară de acestea o „Istorie biblică“ și a început a lucra, dar nu a sfârșit „Istoria bisericescă“ ambele sunt în manuscris și se păstrează în archiva familiară.

Ca factor social fu fundatorul „Reuniunii Mariane“ inițiatorul celor mai multe întreprinderi naționale și cel mai înfocat apărător al grănițerismului și al intereselor grănițeresci.

* * *

După mórtea sa, a lăsat o văduvă și patru copii, toți feciori.

Văduva Rafila, fca preotului decorat cu crucea de aur „bene merenti“ Ioan Lazar din Năsăud, muri în scurt timp după densus. Fiul mijlociu Maxim junior, în urma unei recele urmă părinților sei ér ceialaltă trăiesc.

Ioan (Nițiu) e funcționar la direcția de poste și telegraf în Cluj; a depus de curând censura de profesor; om activ pre terenul literar. A tradus o mulțime de romane și are mai multe opuri apărute. E membru ordinar la „Societatea reg. pentru științele naturale“ din Budapesta, la „Cyclists Touring Club“ din Londra, la „D. R. B.“ din Berlin etc., colaborator la mai multe foi, prim colaborator la „Revista Ilustrată.“ E căsătorit și are un fiu.

Alesandru (de present Popp) e dr. în drepturi, subjude la judecatoria reg. din Dicio-Săn-Martin; asemenea căsătorit.

Anchedim, e stud. în cl. VII. la gimnasiul central rom.-cath. din Cluj unde trăiesc la fratele seu mai mare Ioan Nițiu.

Eacă în scurt biografia acelu om de sub a căru mână au eșit mulți omeni cu carte și între a căru discipuli se numără și redactorul acestei reviste.

(—).

O CUNOSCINȚĂ.

— De Marc Twain. — Traducere din engleză.

Cu prilejul unei călătorii făcute în Elveția, trăsesem cu soțul meu de drum Harris în otelul „Elveția“ din Luzern. În acest otel am făcut o cunoștință de care o să-mi aduc aminte și pe patul morții. La 7¹/₂ césuri ne puneam de obicei la table d'hote, — o societate mixtă, compusă din reprezentanții tuturor naționalităților. Fețele mesenilor însă nu le puteai studia, căci numai în perspectivă îți-se da prilej se le vezi. Dejunul îl luam la mese mici rotunde și dacă aveai noroc se ajungi la o masă din mijlocul salei, puteai studia fețele din jurul tău după plac. Harris și eu ne îndelețnicem se găcim de ce naționalitate sunt ospații. Mai mare parte și reușiam, numai cu găcirea numelor nu prea aveam noroc. Ca se găcescă numele unei persoane, poți ai lipsă de experiență vastă. Abdiserăm dară de acest sport greu mărginindu-ne la altele mai ușore. Într-o dimineață îi disei soțului meu: Uite, Harris, colo șed nisece americani!

— Da, — îmi răspunse Harris, — dar din care stat?

Eu numit unul, Harris altul. Într'una însă eram de acord și anume că fata care făcea parte din acea societate era de o frumuseță desevirșită. În privința vrstei ei ér nu ne putem înțelege. Eu o credem de 18 ani, Harris de 20. Ajungând în foc, disei odată lui Harris, ca și când m'aș fi gândit serios la așa ceva: — De altminteri ușor ne putem împeca. Am se mă duc s'o întreb.

— Da, asta va fi mai bine — îmi răspunse Harris zimbând. N'ai de cât se te duci la ei se le spui „sunt american!“ și ei firesce se vor bucura mult se te vadă! — și-mi dădu se înțeleg, ca n'aș avea curajul s'o fac.

— N'am dis'o serios, îi răspunsei eu, dar totuși prea puțin curajos mă credi. Nu mă spariu cu una cu două de o fată, și-acum anume am se mă duc și se vorbește cu ea. Planul meu era simplu voem s'o agrăesc cu respect și se-m cer apoi scuzele, că o confundasem cu ceva cunoscută. Nenorocire mare nu putea urma. Mă dusei dară la masa aceea și făcând înaintea domnului un compliment adânc, mă pregătem se mă adresez d-șorei, când ea me preveni.

— Așadară totuși nu m'am înșelat! — îi spunem doră lui Iohn, că d-ta esci și nime altul. Am pariat dară cu el, că în curând ne vei recunoște și vei veni la noi se ne saluți. Imi pare bine că ai făcut-o. Te rog ocupă loc. Ei da, ce curios! Nici prin gând nu-mi trecea că am se mă întâlnească aici cu d-ta.

Remăsei nimit. Câteva clipe nu sciam ce se cred. Apoi dăduram mâna și eu mă aședăi lângă ea. În așa incurcătură încă nu mă aflasem niciodată. Ce-i drept, mi-se părea că i-am vădut deja odată fața, dar nu-mi puteam aduce aminte când și unde. Mă grăbii dară se aduc vorba la Elveția și înuturile elvețiene, ca nu cumva se mă blamez, însă înzedar. Ea fără incunjur începu se vorbească despre trecut.

— Ah da, începu gânditoare, ce noapte înfricoșată a mai fost aceea, când vijelia a răpit luntrea de pe corabia! — îi minte?

— Cum nu! — îi răspunsei eu, dar în adevăr nu sciam nimic. Doriaș că vijelia se fie răpit corabia întrégă, poate că astfel acum mi-ași fi adus aminte de ceva.

— Și scii, cât se temea Mary?

— O da, par'că ași trăi noaptea aceea acum a doua oră. O dorém anume, dar vorbă se fie: de nimic nu sciam. Lucrul cel mai cu minte ar fi fost poate se mărturisesc totul, dar imi era órecum rușine și avém și nedejde că o se pot scăpa cumva din acest impas. Domnișora urmă liniscită înainte: Ei vezi, și George totuși a luat-o pe Mary!

— În adevăr? Se poate?

— Da. El dicea că la adecă vina era mai mult tatăl ei de cât ea, și eu cred, că deu avea drept. Ce dici d-ta?

— Firesce! O spunem eu doră deja p'atunei.

— O nu, d-ta erai de altă parte, cel puțin vara.

— Da, așa-i vara, dar iarna apoi am fost de altă părere.
— S'a aflat anume, că nu Mary era de vină, ci tatăl ei și bētrânul Darley.

Ca se mai dici și eu ceva, adausei: Da, Darley totdeuna mi-a fost o ființă neplăcută.

— E așa, dar cu toate acestea ea-l iubia. Scii cum încerca se între în casă îndată ce se face i frig?

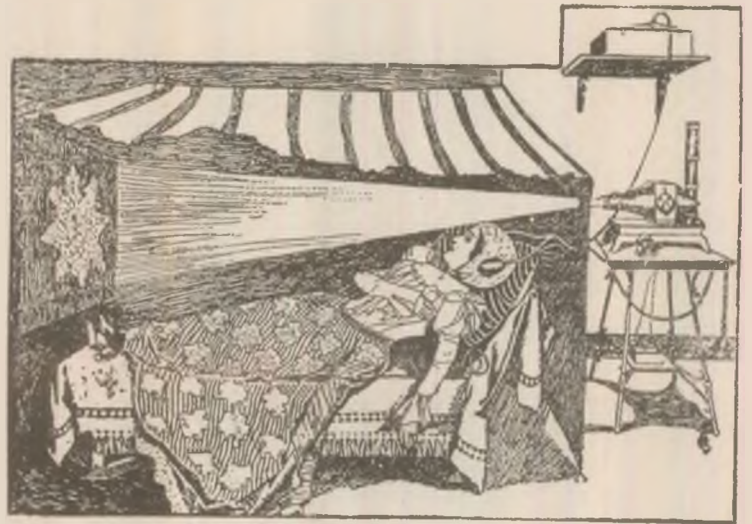
Nu sciam ce se mai răspund. Darley precum începeam a înțelege trebuia se fie ceva animal, poate un căne sau un elefant. Deorece însă toate animalele au piele, observai: Și ce piele avea!

Trebuie e'o nimerisem, căci ea imi dădu drept:

— Da, piele grosă — și ce lână!

Asta mă incurcă érăș. Nu mai sciam ce se dici. Disei dar pe nimerite: Da, lâna nu-i lipsea.

— Un negru cu așa pēr lănos, rar am mai vădut, întări și ea. Respirai mai ușor. Acum sciam cel puțin de cine e vorbă. Avea o căscioră destul de bună, dar cum sosea iarna, îndată vinea

Aparatul dr-lui Corning pentru a pricinui vizurî frumoșe.

la familie și nu-l mai puteai scote de acolo. Il și suferiau, fiindcă-l mântuise odată pe Tom din apă. Îți mai aduci aminte de Tom?

— Lămurit! Era un bărbat așa frumos.

— Da, și copilul așa drăguț.

— Copil mai drăguț n'am mai vădut.

— Așa-mi plăcea se mă joc cu el.

— Și eu îl legănam pe ghenunchi.

— Cum îl chemau numai?

Huh! Teren lunecos. De-ași fi sciut numai că a fost fată sau băiat. Disei pe găcite:

— Il chemau France.

— Pote după ceva rudenie. Dar copilul mort, pe care nu-l veđusem nici-odată... cum se chiema numai?

Deorece copilul era mort și ea nu-l veđuse nici-odată, îndrăsnii a spune un nume pe găcite. Răspunsei dară hotărît: Il chiamau Thomas Henry.

Ea deveni gânditoare. Curios, în adevăr curios! Eu ședeam molcom și asudam. Dar în orî cât de mare incurcătură mă aflam, tot mai trăgeam nedejde se scap tэфăr. Numai de nu i-ar veni în minte se mai întrebe după nune de copii! Eram dară curios se aud proxima ei întrebare.

— Pagubă, că a trebuit se plecî chiar în ziua în care s'a născut copilul meu, căci d-ta l'ai fi botezat, începu din nou.

— Copilul d-tale? Esci dară maritată?

— Da, de 13 ani.

Botezată, vrei se dici?

— Nu, căsătorită! Băiatul ăsta aici e ficorul meu.

— Mi-se pare cu neputință. Te rog nu mă ținea de neocomplasant, dar mi-ar plăcea se știu dacă ai mai mult de 18 ani?

— Chiar în ziua aceea, în care a fost vijelia aceea scîi, împlinisem 19 ani. Sciam tot atîta ca și mai înainte, căci data vijeliei n'o cunosceam. Mă gândem ce ași mai putea spune, fără se mă tradez. De-i diceam: „Nu te-ai schimbat de-atunci de loc“ era cam riscat; de observam însă: „Acum cauți mai bine“ încă nu era la loc. Eram chiar se fac o observare asupra vremii, când patriota mea mă preveni din nou.

— Cât m'am bucurat, că mi-s'a dat prilej se vorbesc despre frumoșele vremi trecute. Și d-ta?

— Și eu, cum nu. Mă bucuram deja, că trecusem prin toate și voiam să-mi iau rămas bun, când ea începu din nou: Numai cu un singur lucru nu mă pot împăca.

— Și-anume?

— Cu numele copilului mort. Cum spuneai numai că-l cheamau?

Iarăș eram în belea, căci uitasem numele spus. Cum aș fi putut crede, că o se mai am lipsă de el. Fără se stau însă pe gânduri îl respunsei îndrăsnit: Jonathan William.

Băiatul de lângă mine însă mă îndreptă.

— Nu, ci Thomas Henry.

— Ah da! Acela! Il confundasem cu altul. Da, Thomas Henry... Thomas, hm, — după marele istoric Thomas Carlyle și Henry, — hm, — după Henry VIII.

— Lucrul acum mi-se pare și mai ciudat.

— Cum așa?

— Fiind că părinții vorbiau de el totdeauna sub numele Amalia.

Eram eshauriat. Ca se continuu conversația ar fi trebuit se mințesc, dar asta n'o mai voiam. Ședeam dară în tăcere și-mi acceptam demascarea. Patriota mea începu de-odată a rîde.

— Precum se vede, amintirile din trecut mie mi-au pricinuit mai multă plăcere decât d-tale. Observasem îndată la început, că te prefaci numai că mă cunosc. Voiam dară se te pedepsese și mi-a și succes. De altmintre mi mă bucur nespun, că prin bunăvoința d-tale am făcut cunoscința lui George, Tom și Darley, căci până acum nu-i cunosceam. Trebuie numai s'o scîi începe și dela om poți scote multe lucruri noue. Mary și vijelia sunt fapte, celelalte toate-s numai vorbe. Mary a fost sora mea, numele ei întreg e Mary Sanderson. Ei, domnule, scîi acum cine-s?

Resufflai ușurat.

— Da, acum îmi aduc aminte de d-ta! Esci tot așa de aspră ca acu 13 ani pe corabie, căci altmintre nu m'ai fi pedepsit așa amar. Esci tot aceea, care ai fost mai înainte. Tot atîta de tîneră ca și atunci. Frumșeta d-tale e neschimbată și se reogîndeză aici în băiatul d-tale drăguț. Și-acum, dacă vorbele aste te-au mișcat, se închiam pace, mă dau invins.

Ne-am împecat.

Reintors la mîsa noastră unde mă accepta Harris, îi dîsei: Veți ce poți ajunge prin talent și dibăcie.

Nu ved decât cee-ce poți ajunge prin nesciință și prostie. E nemai pomenit, ca un om să se imbuldîseca cu sila în societatea altora și să-i molesteze un jumătate de cîs cu vorbele lui! Ce le-ai mințit?

— Nimic rău! Am întrebat numai de fată cum o cheamă.

— O sciam! Așa ceva numai tu esci în stare se faci. A fost rău din partea mea, că te-am lăsat se te faci de rușine. Ce o se credă omenii aceia de noi? Dar de altmintre cum ai început conversația? Sper că nu fără ceva introducere!

— O nu, i-am dîs sincer: Prietinel meu și eu am dori se scim cum te numesci.

— La naiba, de-odată cu băta 'n baltă! O neghiobie, ce numai onore îți face. Îți mulțumesc, că m'ai virit și pe mine în lucru. Dar ce ț-a răspuns ea?

— Nimic extraordinar. Mi-a spus numele ei.

— Nu se pôte! Și n'a fost surprinsă?

— Ba da, o lăcă, pôte a fost uimire, mie mi-se părea că a fost bucurie.

— Firesce! Cum se nu se fi bucurat, că un străin o întrebă așa tam-nisam de nume. Și ce-ai făcut apoi?

— I-am dat mîna și ea mi-a strâns-o.

— Asta am vedut'o și abia-mi credem ochilor. Dar domnul de lângă ea nu ț-a dat numai decât drumul?

— Nu, mi-se părea din contră, că și el se bucură că a făcut cunoscința mea.

— Cum nu! Își vor fi gândit: acela a scăpat din ore-care balamuc, haid' se ne petrecem pe spesele lui. Te-ai și aședat. Teau invitat pôte?

— Nu, dar credem că au uitat-o numai.

— Ce tact! Și ce-ai mai făcut, ce-ai mai vorbit?

— Am întrebat-o de câți ani e.

— Nu, te-ai purtat într'adevăr ca un gentleman. Mai departe numai, mai departe! Și-a spus dară vrîsta?

— Da, și-apoi mi-a povestit despre mama, despre bunica ei, despre celelalte rudeni și despre afacerile ei proprii.

— Numai așa de bună voie?

— Nu de tot. Eu o întrebam și ea îmi răspundea.

— Frumos! N'ai întrebat-o și ce păreri politice are.

— Firesce! Ea e democrată și bărbatul ei republican.

— Bărbatul ei? Doră nu-i căsătorită?

— Ba e căsătorită și domnul de lângă ea e bărbatul ei.

— Pôte are și copii?

— Șapte și jumătate.

— Cu neputință!

— E așa. Ea mi-a spus-o doră.

— Dar, șapte și jumătate?

— Unul e din o altă căsătorie. Un copil vitreg numără numai jumătate.

GREERELE ȘI FURNICA.

(După un tablou espus la expoziția din Paris.)

— Din o altă căsătorie? A mai avut bărbat?

— Da, trei și ăsta e al patrulea.

— Ași! Neadevăr patentat. Băiatul acela e fratele ei.

— Nu, ci fiul ei și încă cel mai tânăr. Nu-i așa bătrân decât arată. N'are încă decât 11 ani.

— Absurdități. Au înțeles îndată cu cine au de lucru și te-au luat în zeflemea. Mă bucur numai, că eu nu-s părtaş la prostiile tale. Sper, că nu vor crede că amendoi am scăpat din acelaș balamuc. O se mai stea multă vreme p'aci?

— Nu, ați la amedei plecă.

— Sciu că se vor bucura, că scapă de tine. Cum ai aflat-o? I-ai întrebat?

— Nu. La început mi-a vorbit despre planurile lor și că o se mai stee 8 zile p'aci, ca se facă nescie excursii. Eu le-am promis atunci, că noi doi l'am însoți bueros și voiam se vin se te chiem ca se te recomand. Ei ezitară o vreme și mă întrebară, dacă ambii suntem din acelaș internat și la răspunsul meu afir-

mativ, mă incunoscintară că s'au resgândit și că vor pleca numai decât se cerceteze o rudă bolnavă.

— Asta e culmea prostiei tale! Așa departe încă n'a dus-o nime. De vei muri înaintea mea am se-ți ridic din capete de măgar un monument mai înalt decât turnul lui Eiffel. Voiau dară se scie dacă și eu's din acelaș internat. Ce fel de internat înțelegeau ei?

— Nu sciu. Am uitat se-i întreb.

— Dar eu o sciu! Se gândeau la un balamuc! Acum de sigur ne țin de doi nebuni! Veți acum ce-ai isprăvit? Și deu nu ți-e rușine?

— De ce? N'am avut nici un gând rău și-apoi erau omeni așa de trebă și așa le plăcea de mine.

Harris îmi mai duse câteva grobienități și alergă apoi în odăea sa se sfereme tot ce-i va ajunge în mână. E anume un om cole-ric, pe care ori-ce nemica îl scote din țitin. Damicela mă păcălise rău, dar în schimb și eu îi trăseseam lui Harris o păcălălă strașnică. Trebuie se te despăgubesci pe o cale sau alta, dacă nu vrei ca rana se te dora vreme îndelungată.

UN VIS.

*Im uijloc de pădure
Eram p'un câmp cu flori,
Prin negurile sure
Sburau în stol Cocori.*

*O pasere galbenă
Fugind d'un uliaș
Ea vine și pe mână
Se pune drăgălaș.*

*Apoi ca și un sôre
Pe frunte strălucind,
Se pune pe o flôre
Prea dulce ciripind.*

*In ânger drag se schimbă
Cu haine de-albe flori,
Ei ochi mi-se plimbă
Prea mult admirători.*

*O carte întraurită
Scoțându-o din sân,
Mi-o 'ntinde și 'n clipită
El sboră 'n cer senin.*

*Er cartea se deschisă
Pe foi de mărgărit,
Era cu flacări serisă
Și foc de sôre sfânt.*

*„Lucind în fapte bune
Măriți pe Dumnezeu,
Er pentru națiune
Lucrați mereu, mereu!”*

*Cu cât de mare voie
Acestea le-am cetit,
Dar vrând a doua foie
A 'ntorce, m'am trezit!*

Florea Todoran

Pastă ruginosă pentru repararea țevilor de fer.

Acésta se compune din materiale de acelea, ce au însușirea de a trece repede în rugină și prin aceea se prefac într'o masă compactă, sleindu-se prin ruginire, cu păreții țevei de fer, sau a obiectului ce este de a se repara.

Pentru ca pasta r. acésta să se pôtă întrebuința cu succes e de lipsă ca și suprafața obiectelor de reparat unde se aplică pasta încă se fie din materiale, ce trec repede în rugină, dar se nu fie ruginite deja mai înainte de a aplica pasta, nici unsă cu ceva materii unșurose precum nici obduse cu văpșele orî cu alte materii, ce ar putea împedeca ruginirea.

Pasta se pôte folosi numai pe locuri de acelea, unde crepăturile sunt adencî și largi, ca să se pôtă bate și înțepeni bine pe locul ce este de reparat. Dacă însă crepăturile sunt așa de micî, încât nu se pôte bate și înțepeni pasta r. între păreții acelor, atunci nici nu se pôte folosi.

La baterea și înțepenirea pastei r. între păreții crepăturii ne folosim de ciocan și de un fer timpit în formă de rădușă.

Materialul principal din care se compune pasta r. este, durăiturî de fer neruginite și nevăpsite, cu deosebire de acelea ce cad de sub gileul de giluit fer, de sub pilă și de sub mașina de stleiderit în fer.

Pentru de a putea face unele figurî și forme plastice se pôte amesteca printre durăiturile acestea de fer și lut orî spoială bine frământată dar numai în măsură mică.

Mixturi pentru paste ruginoșe.

1. Se amestecă la olaltă 100 kgr. durăiturî de fer neruginite 0.75 kgr. Salamiac pulverizat aspru și 0.5 kgr. flori de puciosă și se jilăvesc cu urin.

După aceea se bate masa la olaltă mai de multe orî și totdeauna se jilăvesc din nou cu urin.

Baterea se repetesce până ce se înferbântă masa se uscă și devine fragedă.

Se pôte folosi numai pentru locuri ce sunt espuse la recelă și căldură domolă.

2. 50 kgr. durăiturî de fer versat (spijă), 2 kgr. salmiac, 1 kgr. puciosă se amestecă tôte bine la olaltă, din care se forméză un cir gros.

3. 7¹/₂ kgr. durăiturî de fer, 2¹/₂ kgr. spoială și 1¹/₂ kgr. sare se amestecă bine la olaltă, după ce s'a uscat și pulverizat spoiala se amestecă cu urin orî oțet.

Espuse focului însă nu e durabilă.

4. Se amestecă 12 kgr. durăiturî de fer, 2 kgr. țiment, 1 kgr. gips, 130 gr. salamiac, 100 gr. puciosă tôte măcinate în pulvere. Pulverea acésta se frământă cu 0.40 l. oțet și apoi prin adaugere de apă caldă se aduce în forma recerută pentru folosirea pastei.

Pasta acésta resista contra focului, la folosirea ei totuși se recomandă multă precauțiune, la apă însă nu e de a se folosi.

I. B.

Curățirea petelor de petrolu din vestminte.

Se topesce o parte pulbere de săpun și o parte de analină în 10 părți de apă, apoi se pun vestmintele pătate în acésta soluțiune unde se țin 5—10 minute după aceea se spală cu apă de ploie, dacă petele nu ies dintr'o dată se mai repetéză și a douăoră acest procedeu.

Pățitul.

Conservarea fructelor.

Pentru conservarea fructelor se pune într'o ladă de scândurî nășip uscat apoi tot un rând de fructe și un rând de nășip până când e plină, se mai pune apoi un rând de nășip și se aședă în pivniță spre păstiere.

Trache.

Ceva despre turte.

Nu este sat, dar nu este familie, unde se nu se folosescă turtele în măsură mai mică orî mai mare; sunt dulci, gustose și copiilor cu deosebire le fac părinții multă bucurie, când venind dela oraș, aduc fiecăruia câte o turtă.

Pe la Crăciun se împart copiilor și nēmurilor turte de diferite forme și figurî numite Crăciun.

Pe la bălciuri și țerguri de țeră se cumpără turte pentru de a împărți la cunoseuți și nēmuri cadourî, sub numirea de „puiul țergului.”

La cumuniî, botezarea pruncilor, pe unele locuri se pune pomul de botez, la cumuniî pomul de cununie, la înmormentări pomșori tot cu turte împodobiți.

Câte turte decî consumă nēmul românesc și câtă sumedenie de banî es din pungile românilor grităresce cheltuindu-se pe turte.

Și cu tôte acestea puținî sunt dintre ai noștri, cari să se ocupe cu pregătirea acestui articlu atât de proventuos, de și se pôte pregăti cu cea mai mare ușurință la fiecare casă. Causa e nesciința.

De aceea mă voui nisui de a da unele îndrumări, după cari fiecare muiere pricepută și gospodăriță bună, se fie în stare de a putea pregăti turte chiar așa de bune și gustose, ca și cele cumpărate din țerguri, dar încă mai bune căci vor fi făcute de ea și nu vor costa banî.

Materialule de lipsă la facerea turtelor.

1. *Mierea.* Mierea bună trebuie se aibă o colóre luminosă albă-gâlboie.

Mierea forte arareori se falsifică prin amestecare de ingrediente străine pre cum făină, năsprălă etc., ceea ce ușor se și poate afla punându-se mierea într'o cratiță pe foc, unde numai de cât se topește și ingredientele străine se aședă pe fund.

2. *Sirupul.* Sirupul este un surogat, care se cășcigă la pregătirea zachacului de pâne și și a zacharului de candis (zachar de tusă) adecă sucul de zachar, care rămâne dela fabricarea acelora fără de a se cristalisa (Schleizucker.)

Sunt doue sorte ce obvin înainte în comerț, și anume: acela care se cășcigă la rafinarea zacharului indian și celui ce se cășcigă dela fabricarea zacharului de napi, care de asemenea se vinde ca sirup brut și și rafinat.

Pentru întrebuințarea sirupului în turtărit se recomandă a se cumpăra numai sirup indian, pentru că e mai curat la gust și conține mai multă dulceață.

La cumpărarea sirupului este a se băga bine de seamă, că acela se aibă gust curat, adecă se nu fie amăru și se fie frumos și virtos, pentru că cu cât e mai virtos sirupul cu atât se pote pune mai multă apă.

Cu cât e mai frumos și luminos sirupul, cu atât va fi și marfa mai frumoasă.

3. *Făina.* Spre a cășciga o făină bună, este de a se folosi numai grâu bun, copt, sănătos, curățit de tot soiul de legume și pulbere, care se nu aibă nici un fel de miros neplăcut și se fie bine uscat.

Dacă se pote pentru măcinarea aceleia a se folosi mori de vapor, abună-semă acelea sunt de a se preferi față de toate altele.

Sau cel puțin dacă nu se pote măcina cu de acestea, atunci să se folosescă morile bune de apă, morile de vânt nu dau făina corespundătoare pentru acest scop.

Făina pentru facerea de turte e mai bună totdeauna cea stă-tută, decât cea proșpetă.

De aceea este consult a avea totdeauna făină multă în deposit.

Făina se conservă mai bine într'o cămară svântată unde se pune grămadă și se cerne mai adeseori.

Cernutul se face în lunile Maiu, Iunie și Iuliu.

Făina care nu se pote folosi la alte mărfuri, nu-i bună nici pentru turte.

4. *Aromate.* Precum: Cassia (Zimt), cuișore și dresuri de tot soiul de aromate (Kardamom) etc. precum se află sub diverse sorte sunt de a se cumpăra totdeauna întregi și nici de cum nu pisate, care adese sunt mestecate cu substanții streine.

Nici nu este a se pisa mai mult de-odată, decât face trebuința momentană, căci la din contră aromatele pierd mult din puterea lor de aromă.

Întrebuințarea la diferite sorte a cojilor de portocale se folosesc de unii cu succes.

Aromatele sunt de a se conserva totdeauna la un loc recoros.

5. *Dospela.* Întrebuințarea dospeli la turtărit are acelaș scop

fundamental, ca și drojdiile în aluatul de turte. Numai prin întrebuințarea acestora se pote pregăti o marfă mai frumoasă și pu-făioasă.

Pregătirea aluatului cu miere de stup.

Se umple un castrol însă numai $\frac{2}{3}$ părți cu miere de stup, (ca se nu dee în foc adecă se nu iasă când fierbe) și-l aședă pe jar (adecă se nu fie foc prea mare).

Dacă îi mierea grosă, atunci până ce se topește total, mereu este de a se mesteca.

În timpul topirei se tornă din când în când la 25 kgr. 6—6 $\frac{1}{2}$ l. de apă, în carea s'a bătut 6 albușuri de oue și-l lași apoi se fierbă.

După ce întemplat acesta iei castrolul de pe foc, strecuri fertura acesta într'o sită și lași să se stimpere, până poți ținea degetul în ea. După aceea mesteci și frământi atâta făină de grâu cernută până ce se face un aluat virtos.

Făina e de a se frământa bine cu mierea la olaltă se nu remăe boboloși.

De-ocamdată atâta!

În unul din numerii viitori însă vom publica o serie de re-cepte pentru facerea a tot felul de turte, ce vin înainte în co-merț sub diferite numiri.

I. B.

Recepte.

Mijloc sigur contra molilor.

Tuăm:

Piper spaniol pisat bine, părți 100.
Spirt de vin 96° . . . „ 900.
Oleu de terpenin . . . „ 50.

le mestecăm și le lăsăm apoi se stee 8 zile în casă, după aceea, strecurăm mestecătura asta prin o pânză desă și în fluiditatea ce am obținut disolvăm:

Naftalin . . . . . părți 25.
Camfor . . . . . „ 25.
Oleu de garofe . . . . . „ 10.

le lăsăm 2 zile la loc recoros, apoi filtrăm prin hârtie (de filtrat).

Din soluțiunea filtrată turnăm apoi puțin pe hârtie sugetore și o aședem între vestmintele cari voim a le scuti de molii.

Dr.

Contra durerii de dinți.

Se ia piper pisat, se pune într'o bucătică de pânză, se moie în spirt și se pune pe partea gingiilor unde se simte durerea. Dacă dinții sunt gămoși, se ia cu ceva acid muratic și se pune o pică-tură în dintele stricat; îndată durerea se slăbesce și repețind acesta de mai multe ori, nervul care e bolnav se omoră.

DE ALE POPORULUI.

Bileagu și Bichihigiu.

— Doue deluri. — Legendă. —

Multe și minunate sunt lucrurile lui D-deu! Trebuie omul să se minuneze în tot minutul, de minunățiile câte le vede în jurul său. Se miră omul de toate, dar nu este în stare, cu mintea sa cea mărginită a-și da seamă de toate și a-și face o judecată drăpă, că ore câte le vede, toate sunt făcute chiar dela întemeierea lumii,

sau doră sunt făcute și de atari zidiri a lui D-deu, cari nice nu-mai sunt acuma pe lume, ci numai de mune li-se aude de prin povesti, tradiții etc. adecă sunt rămase din gură în gură după disa poporului.

Ca se nu lungesc vorba, voesc a face cunoscut on. public

cetitor a „Revistei Ilustrate“, legenda a „două deluri,“ firesce, după cum și eu am auzit-o dela moșul meu, densusul dela moșul meu și așa unul din altul.

Cine a călătorit prin Betlean, a putut vedea îndată, după cursul Someșului, că dela sat spre dreapta, pe țărmul drept, este un deal mare. Acel deal în partea din față, spre meșă-și este gol-pleșuv, er în deret și de latură este acoperit de pădure frumoasă.

Acest deal se numește „Bileagu.“ Cine i-a dat numele acesta nu se scie. Și ungurii, grofi Bethlenesci a căroră proprietate este, încă îi dic „Billak.“

În partea de meșă-nopte, cam în pădure, sunt nisce gropi afunde.

În pădurea acesta de pe vârful Bileagului, se dică că, au locuit de mult, tare de mult, nice eu nu țin minte de atunci, au locuit două fete de „Uriași,“ cari erau de 99 de stânjini de înalte.

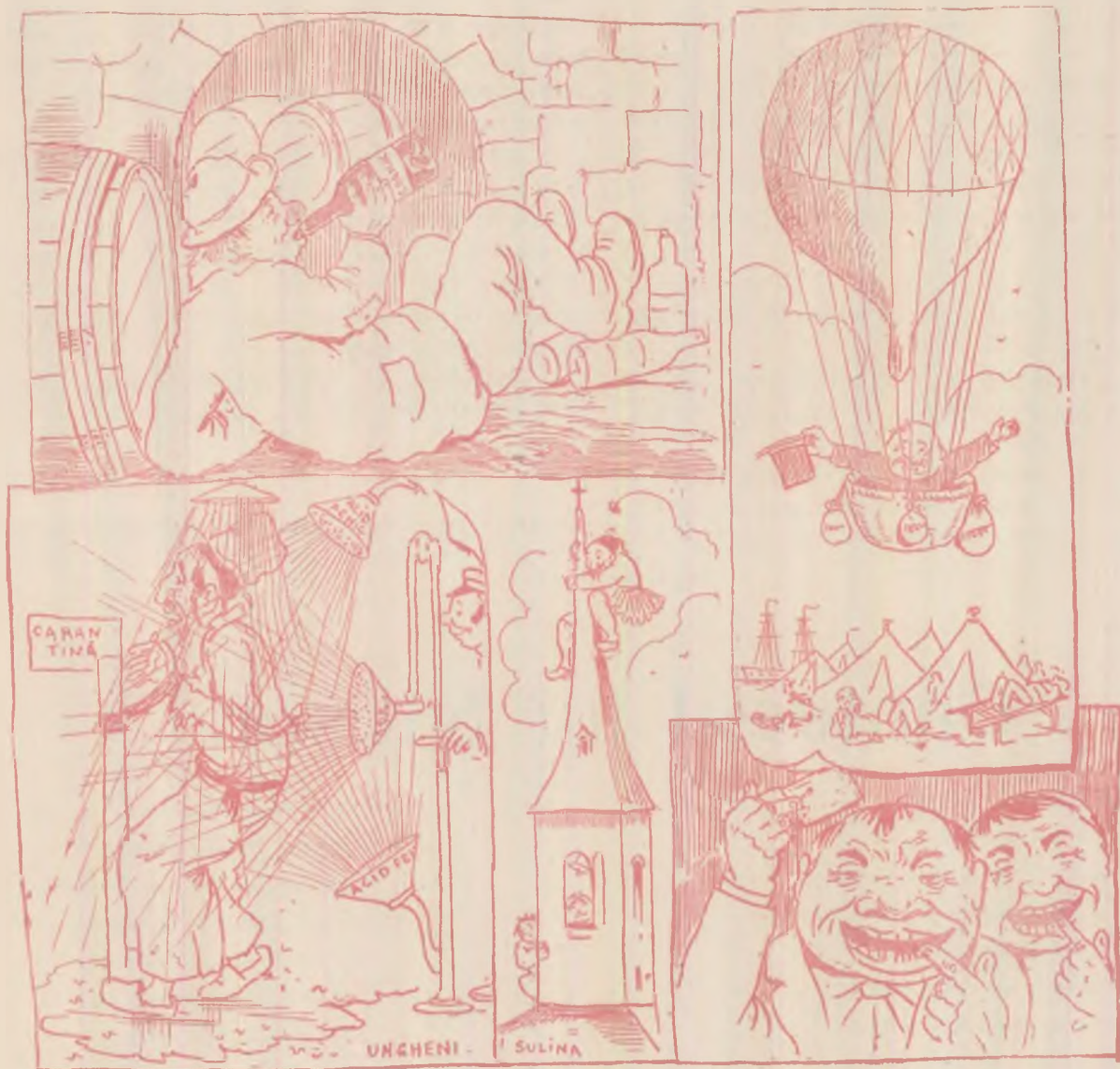
Acele două fete au rămas singure acolo, căci mama lor a fost murit și au îngropat-o acolo prin cele păduri mari, nu se scie unde, er tatăl lor a cădut într'o luptă cu alți uriași din altă parte și ele au rămas orfane, singure pe lume în aceste părți.

Acolo, în gropile acele cari se ved, dică că a fost locul unde ele își făceau mâncare, acolo le era aședată căldarea în care fer-beau mâncare.

După ce au săpat groapa, fata cea mai mare a rămas se aprindă focul, er pe cealaltă a trimis-o în Turda după căldare, dar se umble iute, că până la 8 cesuri se potă gata mămăliga.

A pornit fata după căldare și din Betlean până în Turda, numai 5 pași a avut a face, cum se nu, când ea era de 99 de stânjini de înaltă?

Iute a venit cu căldarea, a umplut-o cu apă din Someș și a dat-o în semă la sora-sa, apoi s'a dus după făină de mălai

Mesurile prerentive în contra epidemiei din Orient.

la Brașov, iute a fost înapoi și cu aceea. Dar acuma le trebuia brânză. De unde s'o aducă? Cea mai mare și-a adus aminte, că odată umblând pela Rodna, a vedut pe acolo oi multe. Iute a dis că să se svârle în Rodna după brânză. Ceea s'a dus și în câteva minute a fost înapoi cu brânza. Ce i-a fost ei 90-100 kilometri?

După ce și-au mâncat mămăliga, a dis sora cea mai mare cătră cea mai mică: „Soră dragă! Dute tu cătră răsărit și eu voi merge cătră sfîntit. Trebuie se ne căutăm câte ceva de lucru, așa n'om putea trăi.“

Sora mai mică a pornit dela Bileag cătră răsărit-meșă-și, și când a dat se trecă peste Someș, a pașit un paș peste el, când

a fost dincolo, vede că i-sa udat rochia dinapoi, se vede că și pe-atunci erau cartone.

Densa, ca se aibă mai bună trecătoare de altă-dată, ca se nu i-se ude rochia, s'a apucat să-și facă și acolo o ridicătură, ca astfel se potă pași de pe dealul Bileag pe alt deal spre a nu-și mai uda rochia. S'a dat și a început a căra pământ cu șurțul dintr'un loc de aprôpe și a elădi chiar din marginea apei o ridicătură ca de 30-40 de stânjini de înaltă, carea în trei zile au fost gata. Ridicătura, dealul acesta, este în mijlocul unui șes mare, care trece dela comuna Șintereag cătră Betlean.

Peste acest deal trece drumul de țară, care duce dela Bărgău cătră Cluj, er pe sub deal, pe marginea Someșului, merge calea

ferată linia Dej-Bistrița. Cine călătorește cu calea ferată, poate să se uite când trece pe acolo, cât de frumos se cunosc și astăzi păturile de pământ și stânci, cum le-a cărat fata de uriaș cu șurțul.

Acest deal, din bătrâni se numește „Bichihigiul.“ Ungurii încă-i dic, unii „Béke-hegy,“ alții „Béka-hegy.“

Dela numirea primă „Béke-hegy“ Dealul-păcii“ se dice că: pe timpul romanilor, aici la dealul acesta a încheat pace cu inamicul de unde se-și fi luat numirea de „Dealul-păcii.“

Numirea a doua „Béka-hegy“ Dealul-bróscelor și-ar avea însemnătatea, dela un lac mare cea fost sub deal spre meșă-și, care numai in anii trecuți a fost canalizat și acuma e loc roditor. In lacul acela se fi fost multe bróscie și dela acelea se-și fi luat numirea de mai sus.

De altcum și o uliță laterală a Betleanului, care duce cătră acel loc, se numește „Ulița-bróscelor.“

Despre fetele de uriaș se dice că, cam la 2-3 săptămâni érá s'au întors la vechea lor locuința Bileag, și cea mai mică a aflat pe șesul Betleanului un om arând cu plugul cu 6 boi și cu un pogănic, copil care mână boii, pe cari aflându-i i-a luat in șurț cu boi, cu omen și i-a dus de i-a arêtat surorii sale dicend: Uite soră dragă, ce vermuleți am aflat scurmând in pământ, cât sunt de frumoși, ce dici ce sunt aceștia? Soru-sa i-a luat in mână s'a uitat bine la ei, apoi a dis: Sei soră dragă, acești verm ne vor fi urmași noștri. Némul nostru pecum vedí s'a stâns de tot de pe lumea asta, aceștia vor fi de-acuma moștenitorii pământului. Dui érá acolo unde i-ai aflat și vino iute inapoi.“

Fata cea mai mică a luat plugul cu boi și cu omen și îi duse érá pe șesul de unde i-a fost adus, nefăcându-le nimica réu, apoi s'a întors érá la sora-sa.

Dupa aceea a dis sora mai mare: „Dragă soră, noi pe aici nu mai putem trăi, se mergem se plângem pe mormântul mamei, apoi vom vedea ce vom mai face.“

S'au dus mai afund in pădure unde era mormântul, acolo au plâns cu așa lacrimi, cât din acelea lacrimi s'a făcut un părau,

care și astăzi curge și se varsă in Someș indata ce easă dintre deluri. Acel părau, până in ziua de azi se numește „Valea-bileagului,“ pentrucă curge tocmai pe sub póla delului „Bileag.“

Dupa ce s'au mângâet de plâns, au risipit tote gropile pe unde le-a fost aședământul de pe delul Bileagului, căldarea in care își făceau mâncarea, au aruncat'o peste „valea-bileagului,“ și unde s'a oprit a cădut cu gura in jos și a intrat cu marginea in pământ. Locul acela se vede și astăzi, e frumos, rotund ca o căldare, acoperit cu pădure frumoasă. Acel loc se numește până azi „Zugrumatul,“ pentru că are formă zugrumată după cum a fost căldarea. Densete, fetele, au plecat apoi cătră sfințit de sóre. Mergend tot pe partea dreptă a Someșului, pe unde treceau ele, de jele și de superare, că sunt silite a-și părăsi locul, tot aruncau pământul cu picioarele și din acel pământ se prefăceau tot stânci, cari se ved și azi, sunt nisce stani mari, neregulați, scobiți in totă forma. Acele scobituri, se dice că sunt urmele lor pe unde au călcat, și se numesc până astăzi de popor „Stani Betleanului.“ Cine călătorește dela Dej spre Năsêud, pe calea comitatensă trece pe lângă acei stani, îi poate vedea cât sunt de minunați. Asemenea vede călătorul și delul „Bileagului,“ precum și valea bileagului, pe virful căruia del, au făcut Contele Paul Bethlen o verandă frumoasă in mai multe color.

Fetele de uriaș s'au tot dus spre sfințit-meșă-nopte și s'au oprit in dealul „Ciceului.“ De acolo numai scie nimenea că ce s'au făcut? Se dice că spiritele lor, doră, și acuma le mai ved in formă de fantome — Stafii — dic, le ved păstorii cari umblă cu vitele, in nóptea spre ziua de Ispas (de înălțare) pe la 12 óre, le aud plângend și vactându-se, incât de jelea lor trebue se plângă totă făptura, care le aude.

Atâta-i cât am audít eu despre dealurile „Bileag și Bichihigiul.“ Póte alții vor fi sciind ceva mai mult. Eu însé nu.

Ioan Diugan,
invățător,

Cântecul lui Nițisor.

*Frunză verde merisor
Merisor și perisor,
— Und' te duci tu Nițisor?
— La București se mă 'nsor,
C'aici fetele nu vor
C'au simțit că sum dator,
Barêm eu nu sum dator,
Numai trei sute de poli
Și-o sută de gălbiori.
— Nu te duce Nițisor
La București se te 'nsori
Că-ți plătesc ce ești dator,
Și-ți fac casă cu pridvor
Numa se vî se te 'nsori*

*Și se-mi cântă sera de dor,
Dragă, dragă Nițisor.
Dar de mergi la București,
Și la mine se gândesci,
Și când te vei cununa
Șe te-ajungă jelea mea
De se-ți ardă inima,
Uite dragostea ce face
Face pe mândra de zace,
Și face din om neom
De se uscă ca și-un pom.*

Comunicat de ENEA P. BOTA.

DESCÂNTECE.

1. De spaimă.

Se descântă în apă neincepută, rachiu ori vin, de trei ori pe
 Ți (dimineața, de amăzi și sora) Ț Țile de-arândul. Pe urmă apa sau
 vinul i-se dă de-l bea.

Fată de pe pădure...
 Und' te duci așa spăriosă
 Așa fricosă
 Cu cojocu 'ntors pe dos?...
 Me duc la N...
 Cu spaima se-l înspăimântez
 Cu frica se-l înfricoșezi
 Țilele se-i scurtez...

— Mai bine dute la glodul bradului, unde sunt doi frați pă-
 cătoși ce fac copii:

— Cu spaima îi înspăimânteză
 Cu frica îi înfricoșeză
 Țilele le scurteză.
 Eu bôla ea cu mâna i-oi lua-o
 Și-n Marea-Negră i-oi arunca-o.
 Se remăie curat, luminat
 Ca argintul strecurat,
 Ca maică-sa ce l'o făcut.

Descântec dela mine și léc dela D-Țeu și Maica Preceastă.

2. De cel perit.

Se descântă în julfă (se face din semânță de cânepa) de Ț ori
 pe Ți... Ț Țile de-arândul. Cu julfă îl unge unde-l dore mai
 ales nasul.

O purces un lup bat, turbat,
 La meru dolomeru,
 Se mânance mere dolomere.
 Cu piciorle se-l scurme
 Cu dinți se-l roda
 Cu coda se-l măture.
 — Nu te duce la meru dolomëru
 Ci dute la N...
 Cu piciorle s'o scurmă (buba)

Cu dinți se o rodă
 Cu coda se o mătură.
 Din spirituşul limbei
 Din sfărțița nasului
 Din fața obrazului,
 Din inimă
 De sub inimă
 Din tôte mădulările trupului.
 Se remăie curat, luminat
 Ca argintul strecurat
 Ca maică-sa care l'a făcut.

Descântec dela mine și léc dela D-Țeu și Maica Preceastă.

3. De deochi.

În apă, rachiu ori vin se descântă Ț Țil câte de Ț ori pe
 Ți. Apa sau vinul descântat îl bea.

La răchita presădită
 Șede-o fată împodobită
 C'un ochiu de foc și cu unu de ploie.
 Celde ploie stânge pe cel de foc.
 Așa să se stângă pocitura
 Și căscătura
 Din creerul capului
 Din sfărcul nasului
 Din fața obrazului
 Din tôte madulările.
 Se remăie curat, luminat
 Ca maica D-lui ce l'o lăsat
 Ca maică-sa ce l'o făcut.

Dacă o deochiat o femec cu țită, sê-i crepe țitele, sê-i curgă
 laptele. Crepe ochi cui o deochiat!

De-o fost deochiat de un bărbat, sê-i crepe b... sê-i curgă
 m... Crepe ochi cui o deochiat.

De-o fost deochiat de-o fată mare, sê-i crepe pulpele, sê-i
 curgă ie... Crepe ochi cui o deochiat!

Descântec dela mine, léc dela D-Țeu și Maica Preceastă.

D. D. Popa.

D'EIA ȘI EU.

*Un țigan o cam sfeclise
 Și de fôme se lupise,
 Căci ori unde se ducea
 Și se cam obrăznicea
 De ale gurii se cêra
 Era dat pe ușă afară:
 — „Nu țî rușine me ciôră
 Se umbli după căpătate?
 Căci cum esci de lat în spate
 Și ca tunul sãnătos
 Poți pune și ursul jos!
 Cam așa-i diceau prin sat,
 Iarna înțeleg, căpătat,
 Dar vara pe când se cată
 Muncitori cu bună plată,*

*Se dormă tôte diulița
 Și când îți cere gurița
 Măncare -- fuga se dai
 După tôte câte n'ai.
 Înțelege, ciôră me:
 E păcat ălui ce-ți dă!...
 Ba și chiar de sfântul sôre
 Că luminază o putôre
 Ca tine.....
 — „D'eia și eu:
 Disci ciôră: tot mereu
 Fug de el și me feresce
 Lumina-i se n'ô zarese:
 Căci cum dici tu e păcat
 De el se fiu luminat.*

I. Encescu.

ILUSTRĂȚIUNILE NOSTRE.

Hora dela Plevna. Ilustrațiunea noastră de pe pag. 22 ne înfațisează o scenă de veselie a ostașilor români din fața Plevnei.

Inimicul îi pândesce de prin redute și parapete, trimițându-le câte o bombă turcească, de care ei ridând dic:

*Eacă mă din parapete
Vine-o serofă ca se fete,*

apoi în ciuda dușmanului se întind la o frumoasă horă românească și în sunetul muzicii militare și în fața bravului lor căpitan joacă și cântă:

*Colo 'n Plevna și în redute
Stau păgânii mei și sute,
Stau la pândă tupilați
Ca zăvozi cei turbați,
Lasă ședă mari și mici...
Trageți hora mei voinici!*

Alexandru Papin Ilarian, (pag. 24.) Născut la 1828 în Transilvania, a studiat în Oșorheiu, Blaj și Cluj, în revoluția din 1848 îl aflam între fruntașii conducătorii ai poporului român.

După revoluție s'a înscris la universitatea din Padua, unde a obținut titlul de doctor în drept. A fost un bărbat entuziasmat pentru orî-ce manifestare a activității românești. A scris mai multe opuri de mare valoare istorică, juridică și literară. Știința și frumusele lui însușiri sufletesci l'a ridicat la mare cinste. El a fost și ministru de culte și instrucțiune publică în România. Lovit de o bolă de creeri a murit în Sibiu.

Goronul lui Horea, (pag. 26.) Am anunțat și noi, că la „Institutul tipografic“ din Sibiu, se află de vîndare cărți postale cu

ilustrații românești foarte frumoase, precum sunt „Ilustratele Iacu“ ce a apărut nu una ci două de-odată. Prima pe carea o reproducem și noi în ilustrațiunea noastră, ne înfațisează într'un splendid peisaj (fresce că cu mult mai frumos de cum se vede aci) cimitierul din Tebea.

Profesorul Marim Pop, veți portretul și biografia de pe pag. 29.

Aparatul dr-lui Corning pentru a pricinii visurii frumoase (pag. 30.) Medicii au aflat, că omul ce suferă în facultățile minții, îi lipsese apetitul de mâncare și slăbese trupese se poate îndrepta prin mijlocul de a visa visurii frumoase, a inventat deci spre acest scop un aparat ce se aședă la patul bolnavului închis cu cortine ca și un fel de cameră întunecată, unde după metoda lăternii magice se produc tablourile cele mai frumoase în diferite colorii, er la urechile pacientului sunt aplicate un fel de talere de metal ce sunt legate prin un tub îngust de cauciuc de un fonograf.

Punendu-se în acțiune fonograful și aparatul de proiecțiune colorate în timpul dintre trezire și somn bolnavului i-se prezintă prin somn cele mai frumoase jocuri de colorii și peisajuri er în urechi îi cântă cântări evlavioase și Dumneșcesci. Etă dar ce minunat poate se mai producă știința omenescă.

Grecele și furnica, (pag. 31.) este un frumos tablou espus în pavilionul României la expozițiunea din Paris.

Msurile preventive în contra epidemiei din Orient, (pag. 35.) Ilustrațiunea reprezintă unele caricaturii pentru distracție după desenele făcute de răposatul Jiquidii din București, cari sunt atât de caracteristice încât fie cine chiar și fără text și le pote șieși esplica.

Cronica.

Scergerea timbrelor. Fôia oficială a publicat noul articol de lege, sancționat de Majestatea Sa, despre timbrele pe calindare, pe anunțuri de tot felul, în diare, placate, etc.

Pe temeiul acestei legi, cu începere din l-a Iulie a. c. nimeni nu mai are se plătescă obicinuita competența de timbru de 30 cr. pentru nici un fel de anunțuri sau publicațiuni în diare; tot asemenea se scerge competența timbrului de 1 cr. și 2 cr., ce se plătea până acum pentru publicațiuni ca: placate, bilete de reclam distribuite pe strade, pentru suplimente de diare, cum și taxa timbrului de 6 cr. pe calindare, ce până acum a trebuit a se plăti de fiecare exemplar.

La Feleacul săsesc s'a aranjat o petrecere populară cu concursul coristilor din Șoimuș, care a reușit peste așteptare de bine.

O dedicație Ovreilor din România. „Apararea Națională,“ organul român antisemit din București, sub titlul „Emigrarea Ovreilor“ publică următorul vers, care se pote cânta pe aria „Veți rândunelele se duc“:

*Veți cum Jidaniți se tot duc,
Numa 'n papuci și într'un surtuc;
Se-i duc tu, Dămne, pe pustii —
De ce nu vii, de ce nu vii!*

*E vreme foarte bună-acum,
Se plece Jidovii la drum,
O, Dămne, se ne scapi de ei —
De ce nu vrei, de ce nu vrei!*

*Și trenul gratis noi l-om da,
Cu toții dacă vor pleca.
O, Dămne, dale 'n găud de poți
Se plece toți... se plece toți!*

*Căci țarinele-au pustii,
Poporu'ntreg l'a serăcit;
Se-i duc tu, Dămne, pe pustii —
De ce nu vii... de ce nu vii!*

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

D-lui E. Manu, Boiereni. Revista de pe anul 1900 nu pot se fi-o trimiț, fiind că s'a epuizat, nu mai avem colecțiunii complete.

D-lui Traian Bratescu, Cluj. Pentru clișeurile, despre cari faci întrebare te adresează la d-l Todoran tipograf în Gherla.

D-lui I. Brândeșu, preot în Ciucuzel. Astăzi am scris ca se-ți trimetă respectivul ceea ce ți-se compete.

D-lui Demetriu Clain în Bradu. Acelaș răspuns.

D-lui George Simu îi transmitem gratulări și felicitări din partea părintelui Ioan Barna din B.-Sănniclăuș pentru Novela „Un suflet pocăit“ și acesta o se fie ca „Din propria ei putere“ curaj și înainte esclamă numitul preot.

D-lui Georgiu Bujigan. Numeri de probă de pe anul curinte nu putem da nimăru, de ore-ce nu tipărim exemplare întrecătoare, din anul trecut încă nu mai avem numai de pe anul 1898 sem. I. — Astăzi am primit înscințare dela cincograf, că clișeu după portretul trimis de d-ta, e gata. Broșura 9 din anul trecut ți-se trimite cu posta de astăzi.

PRIMA TIPOGRAFIA ROMÂNEASCĂ
IN
NORD-OSTUL TRANSILVANIEI.

Comandele se eșecută prompt și cu acuratețea.

Prin acesta fac cunoscut onoratului public, cumca am înființat în Șoimuș (comitatul Bistriță-Năseud) *un stabiliment tipografic* provădit cu cele mai bune mijloce tehnice, aranjat după stilul cel mai nou, cu literile cele mai moderne, unde se primesc spre eșecutare :

Tipărituri de bancă,
BILETE DE VISITĂ
Cărți și broșuri.
Foi periodice,
Bilete de logodnă.
Invitări la nuntă,
ANUNȚURI,

Registre,
BILANȚURI.
Compturi,
PREȚURI-CURENTE
Cuverte,
Bilete de înmormântare,
CIRCULARE.

Cu cele mai moderate prețuri.

Tipografia BACIU. Șoimuș.

Prețurile sunt foarte moderate.

Tipografia BACIU în Șoimuș
(Sajó-Solymos u. p. Nagy-Sajó).

La administrațiunea foiei

„Revista Ilustrată“
în Șoimuș, u. p. Nagy-Sajó
se află de vândare :

Calendar portativ

cu o mulțime de ilustrații foarte frumoase și admirabil eșecutat după clișeurile lucrăte de cincografii curții imperiale din Viena :

- a) Compactat plastic în pânză cu în-
scripție de aur veritabil — cor. 1.40
b) Compactat în carton cu inscripție
aurie de imitațiune — „ 1.—
c) Broșurat cu imitațiune de piele — „ .80

- Cum se fotografăm? — „ 1.—
Oglinda inimei poezii de G. Bugnariu — „ .50
„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 ediția
de salon — „ 10.—

„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 ediția

portativ — cor. 5.—

„Revista Ilustrată“ pe anul 1898 semes-

trul I, elegant compactată — „ 3.—

Portretul metropolitului Șuluțiu pe

carton de lucș — „ .40

Portretul lui George Barițiu pe car-

ton de lucș — „ .20

Castelul Peleș tablou pe hârtie de lucș — „ .30

Novele și schițe de I. P. Reteganul — „ .70

Toți acei, cari comandă **tôte opurile de mai sus de-odată**, capetă un scădemânt dela prețul indicat.

Administrațiunea.